

Jing Ping Wang

Institute of Mathematics, Statistics & Actuarial Science

University of Kent

Canterbury, CT2 7NF

United Kingdom

J.Wang@kent.ac.uk

Column Differentiëren en integreren

Gezellige wiskunde

Steeds vaker worden er buitenlanders op Nederlandse universiteiten en hogescholen aangesteld. Soms is het een beroemdheid die voor een hoogleraarspositie wordt gestrikt, maar vaker zijn het aio's. Hoe zit het eigenlijk met de *inburgering*? Hoe ervaart deze internationale instroom de Nederlandse *normen en waarden*?

Jing Ping Wang kwam vanuit China naar Nederland als assistent in opleiding bij Jan Sanders aan de Vrije Universiteit. Ze is inmiddels gepromoveerd en is nu lecturer aan de University of Kent in Groot Britannië.

In Nederland is gezelligheid zeer belangrijk. Of men op straat loopt, in een tram zit of winkelt in een supermarkt, men hoort vaak de Nederlandse mensen "Het was heel gezellig!" zeggen. Ik wed dit de meest gebruikte Nederlandse uitdrukking is! Werkend als wiskundige in Nederland, ligt de gezelligheid in de informaliteit, dat wil zeggen, de sociaal ontspannen sfeer.

Docent

Op een zonnige oktoberdag in 1994, kwam ik eindelijk aan in Amsterdam, na een lange wachttijd voor mijn visum en een ingewikkelde reis via Rusland (een lang verhaal, dat ik hier niet zal vertellen). Wat me meteen verwarde, was dat kennissen elkaar gewoonlijk bij de voornaam aanspreken, ongeacht hun leeftijden, zelfs tussen professoren en studenten.

Leraren, zowel mannen als vrouwen, werden vroeger in China als 'Xian Sheng' aangesproken, wat verschillende betekenissen heeft, waaronder 'mijnheer' en 'echtgenoot'. De directe vertaling is echter 'eerder geboren'. Als een persoon eerder geboren is, weet hij of zij misschien meer. Zo is de uitgebreide betekenis 'geleerde persoon'.

Toen ik studeerde aan de Universiteit van Tsinghua, woonde ik het seminarium over dynamische systemen aan de universiteit van Peking bij, dat georganiseerd werd door prof. Zhifeng Zhang, de leraar van mijn begeleider, prof. Duo Wang. De meeste deelnemers waren eerste (mijn begeleider) en tweede (ikzelf) generatie studenten van haar. Professor Zhang is een van de professoren die ik bewonder. Het seminarium eindigde vaak op haar scherpe vragen of nuttige opmerkingen. Wij spraken haar allen eerbiedig aan als "Zhang Xian

Sheng". Om eerlijk te zijn was het niveau van het seminarium werkelijk te hoog voor mij. Ik kan mij niet meer veel van de behandelde stof herinneren, maar heb er wel geleerd wat onderzoek behelst, waar ik veel aan gehad heb. Dat was waarschijnlijk ook het doel van mijn begeleider, "Wang Lao-Shi (leraar)" — dit is hoe studenten gewoonlijk hun docent noemen. Hij overtuigde mij om het seminarium bij te wonen toen ik op het punt stond het op te geven.

"Wanneer je in Rome bent, doe je als de Romeinen". Toch kon ik het niet. Mensen van oudere generaties bij hun voornaam aanspreken wordt als heel onbeleefd beschouwd in China. Mensen noemen daar ook nooit hun kinderen naar een ouder lid van de familie. Dus probeerde ik mensen niet direct aan te spreken, wat nogal vreemd was, zoals u zich wel voor kunt stellen. Iemand waar ik veel mee sprak was mijn promotor, Jan Sanders. Gelukkig leerde ik snel het woord 'docent', en noem ik hem stevast zo, tot op de dag van vandaag! Op een of andere manier heeft hij het geaccepteerd, en mij zo verdere verlegenheid bespaard. Daar ben ik hem zeer dankbaar voor.

Wanneer ik terugkijk, heeft het bij de voornaam aanspreken een voordeel. Bij besprekingen voelen mensen zich gelijk, waardoor de communicatie opener en vrijer verloopt.

Thee-tijd

Wie een proefschrift van een aio bij wiskunde aan de Vrije Universiteit gelezen heeft zal de 'aio theeclub' bij het dankwoord hebben zien staan.

Frustratie is een van de kenmerken van onderzoek. Vanaf de ochtend heb je urenlang gerekend en fouten opgespoord. En toch is er weinig vooruitgang. Je ogen worden wazig en je kunt niet meer goed nadenken. En dan hoor je een bleep: een nieuwe mail met de titel "Tea is ready!". Mooi, het is tijd om je lichaam en geest eens even uit te rekken. Met een mok loop je naar de kamer, waar de thee al door een aio is gezet. Er zijn soms ook koekjes: een artikel is aangenomen, iemand is jarig, . . . Je ontspant door het gepraat en gelach, of het nu over wiskunde gaat of over iets anders. Daarna (als je tenminste niet te lang ontspannen hebt!) kunt je weer lekker doorwerken.

Ik heb nooit gevraagd wanneer of waarom de theeclub gestart is

(Waarom eigenlijk thee en niet koffie? is die soms internationaler?!) Het biedt de gelegenheid tot interactie onder aio's. In zekere zin lijkt de afstand tussen verschillende vakgebieden op de afstand tussen verschillende talen. Deze informele bijeenkomsten zijn zeker goed om de 'talen' op te pikken.

Het was in feite een grote verandering, van het Chinese campusleven naar het leven als aio. In China leven de studenten op een grote campus die aan een klein dorp doet denken, waarbinnen je alles kunt doen. Overal zie je bekenden. Zo gaf de theeclub mij ook wat meer tijd om aan het aio-schap te wennen. Ik heb echt genoten van mijn aio-schap.

Geen prijzen

Toen kwam de tijd om mijn cv te schrijven en naar een baan te zoeken. Ineens merkte ik dat er geen prijzen, geen medailles uitgedeeld waren tijdens mijn aio-schap. Dat is niet gewoon voor een student die in China opgroeit.

China is sterk in het rangschikken van alles, het vinden van rolmodellen en populariseren ervan. Ik herinner mij nog een reusachtig vel met de namen van alle leerlingen op de achterwand van ons klaslokaal op de middelbare school. Bij die namen waren rode vlaggetjes. Iedere week besteedden wij een uur om te stemmen wie rode vlaggetjes kreeg, en hoeveel, naar gelang de prestaties op proefwerken, in sport enz. gedurende de hele week. Aan het eind van het semester kreeg degene met de meeste rode vlaggetjes een prijs. Op

ieder niveau waren er gelijksoortige activiteiten. Op een of andere manier slaagde ik er nooit in om veel rode vlaggetjes te krijgen. Onder andere waren mijn prestaties in sport zeer slecht.

Bijna alle leerlingen die naar de universiteit gingen (een nogal laag percentage) hadden prijzen en medailles gekregen op hun middelbare school. Ik kreeg zelf een gouden medaille voor de chemie, op districtsniveau. Daarom dacht ik dat ik in Peking bij de afdeling chemie van de universiteit aangenomen zou worden. De dag dat ik op mijn middelbare school mijn toelatingpapieren ging halen was ik verbaasd dat het niet het geval was. Pas toen ik mijn leraar hoorde: "gefeliciteerd met je toelating bij de afdeling en universiteit die je als je eerste keuze aangaf" begreep ik dat de afdelingen die ik in mijn voorkeuren aangegeven had een bepaalde volgorde hadden. Deze onwetendheid heeft mijn carrière in grote mate bepaald!

Prijzen en medailles bevorderen de concurrentie, hoewel ik niet beweer dat de winnaars altijd de besten zijn. Ze verstoren echter de rust en kosten veel tijd en energie: het invullen van formulieren en stemmen, laat staan de commissievergaderingen. Het is moeilijk te zeggen welke manier de beste is. We dat betreft zou ik Xiaoping Deng willen citeren: "het maakt niet uit of de kat zwart of wit is, als hij maar muizen vangt."

De tijd vliegt. Ik verliet China tien jaar geleden. Zo veel dingen veranderen daar, ook de mentaliteit — Cola, de hamburger en McDonalds zijn nu overal, en hetzelfde geldt, of zal gelden, voor de gezelligheid. ←

